

Petres Csizmadia Gabriella

Beszélgetés Bárczi Zsófiával, a Közép-európai Tanulmányok Kara új dékánjával

Április 1-jétől Bárczi Zsófia tölti be a dékáni hivatalt a nyitrai Közép-európai Tanulmányok Karán. A Katedra folyóirat az új dékán terveiről, az eddigi szemléletmód folytatásának kérdéseiről, a dékánasszony felsőoktatásról alkotott véleményéről kérdezősködött.

■ A nyitrai pedagógusképzés 56 éves hagyományra tekint vissza. Ebből a tradícióból építkezve alakult meg 2003-ban a Közép-európai Tanulmányok Kara, amely az eltelt 13 éves munkássága alatt jelentős átalakulásokon ment át. Hogyan értékelnéd a kar eddigi működését, küldetésének teljesítését?

■ Amikor a kar megalakult, egészen más helyzetben volt a felsőoktatás, mint most. Jelenleg az egyetemek többsége küzd a diákihiánnyal, a gyorsan változó munkaerőpiaci viszonyokkal és az annak való megfelelési kényszerrel, stb. A kar működésének elindításakor azt gondoltuk, hogy még hosszú évek múlva is a tanárképzés lesz a fő profilunk, hiszen eredendően azal a szándékkal jött létre az intézmény, hogy tovább vigye és központosítsa a nyitrai magyar tanárképzés sok évtizedes hagyományait.

A változó körülményekre azonban reagálni kellett, ezért egymás után akkreditáltuk a nem tanárképző tanulmányi programokat. Ezek közös vonása, hogy Szlovákia déli régiói számára képez kétnyelvű szakembereket, több területen. Ezt fontos küldetésnek tartom, hiszen a szlovákiai magyarságnak nemcsak jól képzett pedagógusokra van szüksége, de feladataikat magyarul és szlovákul egyformán jól ellátni képes szakemberekre is. Ezt a kínálatot bővíti a Közép-európai areális tanulmányok, ami – ahogy a nevéből is kitűnik – Szlovákia déli régióinál szélesebb keretet céloz meg, a cseh, magyar, lengyel és szlovák kultúrába kínál betekintést, vagyis a szűkebb régió felől a tágabb, közép-eu-

rópai térség felé nyit. Kuriózumnak számít a finnugor tanulmányok program, amely a Kárpát-medencében alapképzésben egyedül nálunk tanulható. Úgy vélem, a kar profiljának kiszélesedése nemcsak az oktatóknak és hallgatóinknak vált hasznára, hanem a szlovákiai magyarság érdekeit is szolgálja. Természetesen a nyitrai magyar nyelvű tanárképzés összefogását továbbra is alapvető feladatunknak gondoljuk, számunkra ez rendkívül fontos küldetés, aminek a jövőben is eleget kívánunk tenni.

■ A Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet docensi teendői mellett mindig is aktívan bekapcsolódtál a kar belső életébe, 2012 óta pedig a külkapcsolatokért és fejlesztésért felelős dékánhelyettesi pozíciót töltötted be. Milyen feladatokat láttál el?

■ A nemzetközi ügyek tartoztak hozzám, vagyis a külföldi partneregyetemeinkkel való kapcsolattartásért, az oktatói és hallgatói mobilitásért, a nemzetközi pályázatokért feleltem. A kar sajtója szintén az én hatáskörömbé tartozott.

■ A kar előző vezetősége rendkívül hatékony munkát végzett, amit számos nemzetközi elismerés is bizonyít. Mitől tud jól működni egy kar? Mi a „titka” a jó vezetésnek, egyetemnek szerinted?

■ Egy munkahely akkor működik jól, ha mindenki tudja és végzi a dolgát. Ez sokszor nem annyira egyszerű, mint amilyennek tűnik, nem mindig könnyű tudatosítani, hogy meddig terjed valakinek a kompetenciája; elfogadni pedig még nehezebb. Az emberek közötti korrekt viszony, az együttműködés képessége, egymás segítése, a józan helyzetfelmérés és tervezés legalább ennyire fontos. Az elmúlt négy év sikerei mögött én elsősorban azt láttam, hogy több-kevesebb mértékben mindannyian erre törekedtünk, és adott esetben akár a saját elképzeléseinktől

idegen lépéseket is el tudtunk fogadni, ha az a közösség érdekét szolgálta.

A színvonalas tanulmányi programkínálat mellett a jó egyetemet szemlencem a kiszámíthatóság, átláthatóság és az előrelátó tervezés jellemzi. A jó működéshez a központi irányítás és a kari és oktatói szabadság közötti egyensúly is hozzátartozik.

■ Mit vár el a közvélemény ma az egyetemi képzéstől, illetve az egyetemet végzettektől?

Úgy gondolom, hogy a felsőoktatással szemben táplált elvárások nemcsak nagyon megváltoztak az elmúlt másfél-két évtizedben, hanem rétegzettebbé, differenciáltabbá is váltak. Az egyetemi képzés hosszú időn keresztül elitképzést jelentett, az egyetem a mindenkori értelmiség bázisa volt, függetlenül attól, hogy humán vagy reál, technikai beállítottságú egyetemekről volt-e szó. Ennek megfelelően az egyetemmel szemben táplált elvárás is csak részben vonatkozott a szakma elsajátítására, részben viszont egy szellemiség átadására, egyfajta gondolkodásmód kialakítására irányult, ami egyben a társadalmon belül betöltött jövőbeli szereppel is összefüggött.

Jelenleg az egyetemeknek nagyon sokféle igénynek és elvárásnak kell megfelelniük. Egyrészt a társadalom jelentős részében tovább él az az idea, hogy az egyetemi képzésnek a szellemi elit létrehozására kell irányulnia. Emellett azonban a piaci szükségleteknek is meg kell felelnie, és a demokrácia jegyében mindenki számára nyitott rendszerként kell működni. Ez a három elvárás bizonyos területeken egymással szemben

Tarcsi Zsuzsanna

Lezajlottak a XVI. Vámbéry-napok

A Vámbéry Polgári Társulás és a Vámbéry Ármin Magyar Tannyelvű Alapiskola 2016. március 31 és április 1-je között szervezte meg a XVI. Vámbéry-napokat Dunaszerdehelyen.

A rendezvény a Vállalkozók Házában vette kezdetét, ahol az új Vámbéry-kötet megnyitójára előtt gyertyagyújtással és emlékező szavakkal idézték fel Hazai György professzort az egybegyűltek. Hodossy Gyula, a Vámbéry Polgári Társulás igazgatója köszöntötte a vendégeket, majd Dobrovits Mihály turkológus méltatta a professzort, végül egyperces néma csenddel tisztelgtek a januárban elhalálozott Hazai György élete és munkássága előtt. Ezt követően Keller László turkológus vette át az est vezetését, felkérve Sárközy Miklós Közel-Kelet szakértőt, hogy mutassa be a legújabb, általa szerkesztett Vámbéry-tanulmánykötetet, amely nemrég látott napvilágot *Vámbéry-tanulmányok – új utak a Vámbéry-kutatásban* címmel.

Másnap került megrendezésre az országos Vámbéry Ármin Földrajzverseny döntője, melynek főszervezője a Vámbéry Polgári Társulás, társszervezője pedig az eseménynek helyet adó Vámbéry Ármin Alapiskola volt. A levelezőverseny a Katedra folyóiratban zajlott az első félév folyamán. A versenyen részt vett diákok szeptembertől több fordulón keresztül mérték össze a tudásukat, az országos döntőre pedig a legjobb tíz csapat kapott meghívást. A feladatokat Tóth Tibor, a komáromi Eötvös Utcai Magyar Tannyelvű Alapiskola földrajztanára állította össze. A zsűri négy tagú volt, az elnök személyében Sárközy Miklóst, Közel-Kelet szakértőt köszönhetjük. A zsűri további tagjai Tóth Tibor, földrajztanár, illetve Fibi Sándor, a Vámbéry Polgári Társulás választmányi tagja képezte. A döntőt Török Benedek, nyugalmazott tanár vezényelte.

A verseny keretein belül, délután két órakor megrendezésre került Vámbéry Ármin mellszobrának megkoszorúzása is, ahol az ünnepi beszédet Fibi Sándor tartotta. A beszéd után a jelenlévők egy-egy koszorúval illették Vámbéry mellszobrát. A koszorúzást követően a csapatok visszavonultak az iskolába, ahol megtörtént a verseny ünnepélyes kiértékelése. A verseny győztese végül a nagykaposi Erdélyi János MTNY Alapiskola csapata lett. A második helyezést a nagymegyeri Bartók Béla MTNY Alapiskola tanulói érték el, a harmadik helyre pedig a komáromi Eötvös Utcai MTNY Alapiskola csapata került.

hat, s még a látszólag legkézenfekvőbbnek sem okvetlenül egyszerű megfelelni. Hogy konkrétabb legyek, egy példát hoznék fel: a munkaerőpiac nagyon gyorsan változik, évente több olyan szakma keletkezik, amit elvileg az egyetemi képzésben előre kellene látni, hiszen egy hallgató 3-5 év múlva nyer képeztést ahhoz, hogy ezt a jelenleg még nem is létező szakmát magas szinten művelni tudja. Látjuk tehát, hogy az oktatási rendszer lassabban tud reagálni, mint ahogy maga az igény megjelenik. Másrészt minden nagyvállalat speciális képzéseket nyújt a frissen belépő alkalmazottak számára. Ezek a szakképzések nagyon szigorúan a vállalat saját igényeire szabottak, olyan mértékben, ahogy ezt egy egyetem nagy valószínűséggel nem tudja megvalósítani. Viszont ahhoz, hogy ezeket a kurzusokat, képzéseket sikeresen végezze egy friss abszolvens, bizonyos készségek, képességek csoportjával kell rendelkeznie. Az egyetem éppen ezeket tudja fejleszteni. Érzésem szerint viszont az egyetemnek pont ezt a funkcióját nem értékelik jelenleg kellően, sokszor ugyanis „kész terméket” várnak tőlünk, és nem a „termék” létrehozására képes abszolvenseket.

■ **Április 1-jétől dékáni feladatkört töltesz be. Milyen tervekkel vágta bele az előtted álló ciklusba? Mennyire számíthatunk a kar eddigi szemléletmódjának folytatására – és miben várhatunk újtásra?**

■ **Gondolom, a fentiekből is kitűnik, hogy a kar eddigi fejlődésének**

irányát jónak tartom, a fejlődésünk pedig szorosan összefügg azzal a szemléletmóddal, ami a kart jellemzi. Mindenképpen törekedni fogok arra, hogy mindazokat a pozitívumokat, amelyek most jelen vannak a kar életében, megtartsam.

Mindazonáltal lesznek változások is, ez elkerülhetetlen, hiszen a minket övező világ is változik, és ehhez alkalmazkodni kell. Első lépésben a nemzetközi projektek terén szeretném növelni az eredményességünket. Erre már az elmúlt években is törekedtünk, de a sikereink nem voltak arányban a befektetett energiákkal. Persze ehhez az is hozzátartozik, hogy humán területen és ebből a régióból egyáltalán nem könnyű nemzetközi projektet nyerni.

Az arányosabb munkamegosztás kialakítását legalább ennyire fontos feladatnak tartom, és legalább ennyire komoly kihívásnak is. Egy egyetemen nehéz összemérni a különböző tevékenységeket, sőt, azt sem egyszerű meghatározni, hogy mi tekinthető munkahelyi feladatnak – persze az oktatást leszámítva. Valamilyen mércére azonban mégis szükség van, hogy megóvjuk magunkat egyrészt a kiégéstől, másrészt az elsekélyesedéstől és közepszerűsegtől.

■ **Figyelemmel kísérve a kar eddigi tevékenységét, az elsekélyesedés és közepszerűség nem tűnik reális veszélynek. Hogy ez így legyen, sok sikert kívánok a dékáni működésedhez! Köszönöm a beszélgetést!**